

Avsender:
Lars Mjøs
Tveitavegen 6
5282 Lonevåg
lars@mjos.no
Mobil: 41628531

Hosanger 23.05.2024

Til Hol kommune
postmottak@hol.kommune.no

Høringssvar til forslag til kommuneplanens arealdel 2024 – 2036 for Hol kommune

Dette er et høringssvar til forslag til revidert kommuneplanens arealdel 2024-2036 (KPA) for Hol kommune knyttet til forslaget om å forby bygging på 122 godkjent fradelte, ubebygde tomter i områdene Ustaoset, Haugastøl og Verpestølen.

Etter at forslaget til KPA ble vedtatt, er Meld. St. 18 2023-2024; *Ein forbetra tilstand for villrein*, offentliggjort. Siden villreinen er et så viktig spørsmål i forslaget til KPA, bør KPA'en inneholde referanse til stortingsmeldingen og en gjennomgang av stortingsmeldingen for å sjekke ut om den inneholder nye momenter som er relevante i forhold til forslaget til KPA.

Et viktig prinsipp i norsk rettspraksis er «likhet for loven». Det synes som om forslaget om de 122 tomtene ikke følger dette prinsippet. I KPA'en foreslås det at en liten gruppe skal ta en stor del av «støyten», dvs bli fratatt et gode (rett til å bygge hytte på selveiende tomt) samt personlige tap på til sammen over 100 millioner. Jeg mener at det finnes andre tiltak, som bl.a. kan gjelde fellesskapet, og som vil kunne ha langt større effekt.

Alle de 122 tomtene er offentlig godkjent fradelt med formål om å kunne bygge fritidsbolig. KPA'en bør si noe om hvilket ansvar kommunen/det offentlige her har både for at eieren skal vite hvordan forholde seg (f.eks. komme med merknad til KPA'en) og for at politikerne som vedtar KPA'en skal vite hvilke økonomisk ansvar kommunen/ det offentlige tar. Slike tomter er nylig omsatt for i hvertfall 2 mill kr. Det er veldig sannsynlig at disse 122 tomtene har en markedsverdi på over 100 mill kr. Den som eventuelt blir fratatt et offentlig godkjent gode, bør få erstatning om det offentlige fratar vedkommende dette godet.

Mine foreldre kjøpte i 1954 en hyttetomt ved siden av den hyttetomta og hytta som vi har hatt i familien i over 100 år på Ustaoset. De tenkte på kommende generasjoner. I ca 2008 ble denne tomta med i Ustaoset Avløp AS og det ble betalt kr 125.000 for å være med å få bygd ut avløpsnett i området (som kommunen seinere har overtatt). I området Haugastøl – Ustaoset er det ca

1560 hytter og stølsbuer. Hol kommune vil nå hindre bygging på ca 122 fradelte og ikke bebygde hyttetomter i dette området (sak 6/23 og prosessvedtak sak 7/2024 i KPU-møte 21.2.24 Pkt 1.)

Nedenfor er en nærmere gjennomgang av foreslåtte tiltak og av mulige andre tiltak, bl.a. med referanse til stortingsmeldingen.

Hyttebruk:

Mange av innskjerpingene som nå foreslås, gjelder dyreliv og naturmangfold generelt, og spesielt tiltak av hensyn til villreinen. For at villreinens adferd kan bli påvirket, må den enten se, høre eller lukte eventuelle endringer.

Meld. St. 18 (2023 – 2024) «Ein forbetra tilstand for villrein» (heretter kalt «Stortingsmeldingen»): «Fritidsbustader påverkar villrein mellom anna fordi dei inneber ei direkte nedbygging av leveområda til villreinen, og dei blir då ein barriere for dyret. I tillegg til bygningane kan infrastruktur som veg, kloakkanlegg og straumnett også utgjere barrierar.»

Et flertall av de 122 hyttetomtene vil ikke gi noen ny barriere, hverken gjennom nedbygging eller infrastruktur, da de ligger innimellom eksisterende hytter. En hytte som bygges slik at reinen aldri ser den, vil ha liten direkte negativ effekt. Jeg kan ikke se at dette har vært tema.

Stortingsmeldingen: *«Eigedommane og særleg vegane som er knytte til dei, skaper meir ferdsel og annan menneskeleg aktivitet i villreinområda, anten direkte frå bustadene eller på utfartsårene. Dette gjer at villreinen vik unna.»*

Områdene på og i nærheten av Ustaoset, Haugastøl og Verpestølen brukes både av lokale hyttefolk og av tilreisende fra både inn- og utland, ikke minst fra Geilo-området. Slik «innreise» er betydelig, men jeg kan ikke se at omfanget og eventuelle tiltak er vurdert.

Ved bygging på alle de 122 tomtene, vil det kunne bli ca 8% mer ferdsel av lokale hyttefolk i villreinområdet (hyttetallet vil økes med 8%). Men den totale ferdselsøkningen vil bli betydelig lavere.

For disse hyttene vil det kreves lite utbygging av infrastruktur da de fleste ligger i allerede utbygde områder. Hol kommune vil tillate bygging på ubebygde hyttetomter i områder der det foreligger en reguleringsplan. Men på Ustaoset som ble utbygd før begrepet «reguleringsplan» i det hele tatt var tatt i bruk, skal det ikke være tillatt. Dette er brudd på «likhet for loven».

Hundehold/ferdsel i fjellet:

Hundeholdet har økt kraftig de siste årene. Reinen kan både se, høre og lukte hunder, enten de er i bånd eller ikke. Men verst er det om de ikke er i bånd; og det er mange som ikke overholder båndtvangen. Vi ser ofte hunder som jager både fugler, vilt og sauer; selv i båndtvangsperioden, både rundt hyttene og i

tuområdene. Ordet «hund» finnes ikke i planbeskrivelsen eller andre dokumenter jeg har sett knytta til planarbeidet og i stortingsmeldingen bare ved omtale av «hundekjøring» (altså ikke hunder generelt).

Snøskuterkjøring, løypemaskiner og vinterbrøyting:

Snøskutere går som regel på 2-taktsbensin som lukter, de støyer mye, de kjører fort, de kjører i mørket og bruker lys osv. Nå er det kommet elektriske snøscootere på markedet. Hverken stortingsmeldingen eller planbeskrivelsen nevner «snøskuter»/ «snøscooter». «Motorisert ferdsel» diskuteres, men altså ikke «snillere» varianter av disse.

Løypemaskiner bråker, beveger seg fort, kjører i mørket og med mye lys, bruker lydsignaler, kjører hyppig (også når sporet raskt blåser igjen og når det er lite folk på hyttene). Og de forurensar med et ikke ubetydelig drivstofforbruk. «Løypemaskin» er heller ikke direkte omtalt i dokumentene, etter det jeg kan se.

Motorferdsellovutvalget har nå rett før høringsfristen lagt fram NOU 2024: 10. De melder bl.a.:

«Utvalget foreslår å regulere en del motorferdsel gjennom planer etter plan- og bygningsloven, Blant annet foreslås det at snøskuterløyper skal fastsettes i slike planer. Plan- og bygningslovens system vil legge til rette for helhetlige vurderinger av arealbruk og for gode beslutningsprosesser som sikrer medvirkning.» Hol kommune må følge opp dette.

Flere hytteveier på Ustaoset vinterbrøytes nå enn tidligere. Dette er noe som villreinen kan både se, høre og lukte. Og det brukes lys når det er mørkt. Jeg finner ikke ordet «vinterbrøyting» i plandokumentene og følgelig heller ikke forslag om forbud mot dette.

I forslaget til retningslinjer: Hensynssone H560_1 – Bevaring naturmiljø: Nasjonalt villreinområde, innenfor område angitt som «Bevaring naturmiljø – nasjonalt villreinområde» er eneste plandokumentet jeg har sett som inneholder ordet «motor»; *«er det ikke tillatt å gjennomføre tiltak, herunder motorferdsel og oppføring av bebyggelse og installasjoner som reduserer villreinens levekår»*. Jeg mener det bør stilles spesielle vilkår til snøskutere og løypemaskiner i Hensynssone H560_2 og vinterbrøyting generelt.

Organiserte aktiviteter:

Jeg har ikke i KPA-dokumenter sett noe omtale av vilkår for organisert aktivitet i hensynssonene, men i stortingsmeldingen diskuteres temaet. Våren 2022 fikk jeg oppleve en tur i hundespann. Turen ble flyttet fra Hardangervidda til et område uten villrein. Jeg mener det bør settes vilkår knyttet til organiserte aktiviteter.

En aktivitet som har fått stort omfang og som jeg regner med at villreinen holder seg unna, er kiting. Fra stortingsmeldingen: *«Kiting er ein «ny»*

ferdselsform som potensielt kan ha stor rekkjevidde, og det er mellom anna vist at villreinen kan reagere meir på kitarar enn på skigåarar.»

Forslag til vilkår for hyttebygging:

Bygging av hytter på de 122 fradelte, men ikke bebygde hyttetomtene, kan gi direkte negativ effekt på stedet der tomte ligger og det kan gi negativ effekt som følge av aktivitet utenfor selve hyttetomta (bl.a. i hensynssonene).

Men det kan innføres restriksjoner som fjerner eller reduserer direkte effekt og indirekte effekt.

En del av de 122 fradelte, men ikke bebygde hyttetomtene, ligger slik til at å forby bygging på disse, vil ha minimal direkte negativ effekt på miljøet rundt.

Forslag 1: Tomter som ikke kan sees fra et belte på 500 m langs yttergrensa i den nærmeste hensynssonene H560_1 eller H560_2, tillates bebygd, enten uten spesielle andre vilkår eller med ett eller flere av vilkårene som er ført opp under.

Forslag 2: De tomter som tilfredsstiller alle eller et utvalg av vilkårene under, tillates utbygd.

Forslag til vilkår knyttet til ferdsel i fjellområdene

- Ikke vinterbrøytet veg fram til hytta.
- Ikke tillatt med utendørs belysning (strengere krav enn de generelle krav med hensyn til lysforurensning).
- Ikke tillatt å bruke bensin- eller diesel-drevet snøscooter. Elektrisk snøscooter kan benyttes for transport av varer og bevegelseshemmede til og fra hytta dersom den kjøres på godkjente løyper/traseer som ikke kan sees fra hensynssonene, eventuelt sette fartsgrense (f.eks. 20 km/t). Ikke tillatt med fjernlys.
- Strengere krav til hundehold.
- Forbud mot kiting i hensynssonene.
- Løypemaskin. Krav til lavt støynivå, forbud mot å bruke lydsignal (ved rygging og for å varsle), krav om begrenset bruk av lys, krav til hvilke traseer som kan benyttes, krav om avgrenset hyppighet, bare tillatt med elektrisk løypemaskin.
- Forbud mot organisert aktivitet for mer enn et visst antall deltagere (f.eks. 10 personer) i hensynssonene, eventuelt knyttet til årstider.

Planverket til Hol kommune er grundig og med mye god tenkning og argumentasjon, men likevel omfangsrikt og komplekst. Samtidig har jeg her pekt på flere perspektiver som jeg mener må med i helhetsvurderingen for hvordan best ivareta dyrevelferd og naturmangfoldet.

Vennlig hilsen Lars Mjøs